Dosarul nr. 2a-2867/22 (dosar electronic 2-20065482-02-2a-15072022)
Judecătoria Chișinău, judecător Denis Băbălău

D E C I Z I E

mun. Chișinău 16 martie 2023

Colegiul civil, comercial
și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
Președintele ședinței, judecător Ion Secrieru
Judecătorii Marina Anton și Vitalie Cotorobai
Grefier Zoia Pleșca

examinând, în ședință de judecată publică, cererile de apel declarate de Soltan Tatiana și Soltan Ivan, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 6 noiembrie 2020, adoptată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Soltan Tatiana către Soltan Ivan cu privire la încasarea pensiei de întreținere a fostului soț și compensarea cheltuielilor de judecată, prin care acțiunea a fost admisă parțial, -

c o n s t a t ă:

La 12 iunie 2020 reclamanta Soltan Tatiana s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Soltan Ivan cu privire la încasarea pensiei de întreținere a fostului soț în mărime de 2300 lei lunar și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că la data de 22.09.1991 între reclamant şi pîrît a fost încheiată căsătoria. La data de 23.06.2017 a fost înregistrat divorțul între reclamant şi pîrît. În anul 206 reclamantei i s-a înrăutăţit starea de sănătate şi a pierdut capacitatea de muncă, a devenit invalid de gradul II şi inapt de muncă. Unicul său venit constituie pensia de invaliditate de 3 437 lei, care nu-i permit să întreţină familia din 2 copii neangajaţi, să achite servicii comunale şi să suporte cheltuieli pentru tratament medical. Din aceste motive este nevoită să depusă cererea de încasare de la pîrît a pensiei de întreţinere.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 06 noiembrie 2020, acțiunea Tatianei Soltan a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea de la Soltan Ivan în beneficiul Tatianei Soltan a pensiei pentru întreținerea soțului inapt de muncă în mărime de 1500 lei lunar.S-a încasat de la Soltan Ivan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 540 lei.

În motivarea soluției sale instanța a reținut, că ținînd cont de prevederile art.83 a Codului Familiei, în care Soltan Tatiana în timpul căsătoriei a devenit inaptă de muncă se impune necesitatea legală a fi stabilită această incapacitate precum și necesitatea sprijinului material, stabilind o pensiei de întreținere pentru fostul soț în

mărime de 1500 lei lunar.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 4 decembrie 2020, Soltan Ivan a depus cerere de apel, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 6 noiembrie 2020 și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La 4 decembrie 2020, avocatul Croitor Alexei, în numele și interesele reclamantei Soltan Tatiana, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, /sediul Centru/ din 6 noiembrie 2020, solicitând casarea acestei și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 ianuarie 2021, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Soltan Ivan și avocatul Croitor Alexei, în interesele Tatianei Soltan, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău / sediul Centru/ din 06 noiembrie 2020, acordându-i lui Soltan Ivan un termen de 10 zile de la recepționarea prezentei încheieri, pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererii de apel motivate și achitarea taxei de stat în mărime de 405 lei, iar reprezentantului apelantei Soltan Tatiana, avocatului Croitor Alexei, pentru prezentarea cererii de apel motivate.

În continuare, prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2021, s-au acceptat pentru examinare cererii de apel declarate de Soltan Ivan și de Soltan Tatiana, fiind intentată procedura în apel.

În motivarea cererii de apel, reprezentantul apelantei, Soltan Tatiana, avocatul Alexei Croitor a indicat, că temei pentru declararea apelului constituie aplicarea eronată a legislaţiei privind probaţiunii a părţilor şi aprecierea probelor, aprecierea prejudiciului moral, neaplicarea prevederilor art.84 Codul familiei.

La fel, făcând referire la art. 83 și art. 84 din Codul familiei, art. 241 din Codul de procedură civilă și jurisprudența relevantă a CEDO a indicat, că hotărârea Judecătoriei Chişinău sediul Centru din 06 noiembrie 2020 în partea respingerii cuantumului indicat de pensie de întreţinere este nemotivată, astfel contravine art. 6§1 din Convenţia CEDO, care include obligaţia de a motiva hotărârile judecătoreşti.

În motivarea cererii de apel, Soltan Ivan a indicat, că din actele anexate la acest apel rezultă cert că, de mai mulţi ani nu are venituri proprii lucrative, decente şi stabile, trăiește din alocaţii şi ajutoare sociale, dar şi din mila oamenilor, toate aceste venituri fiind sub minimul de existenţă şi astfel Soltan Ivan nu poate să-şi permită si întreţinerea fostei soţii.

A relevat, că suferă de maladii, care nu pot fi tratate în Moldova şi din mila oamenilor a ajuns în Germani pentru tratament. Soltan Ivan nu lucrează în Germania ci, este nevoit să se trateze, ceea ce nu poate să facă acasă.

A relatat, că menţiunea din certificatul EM nr. *****, de încadrare în gradul II de invaliditate a reclamantei/intimatei Soltan Tatiana, despre faptul că „munca nu se recomandă”, cert presupune că, dacă Soltan Tatiana dorește totuşi poate lucra şi un potenţial angajator nu o poate refuza să o angajeze, precum ar fi în caz de dizabilitate

cu menţiune despre „muncă interzisă”. În acelaşi timp noţiunea legală de „inapt de muncă” poartă un caracter categoric şi nu este cazul din această speţă, în care medicii s-au expus despre capacitatea de muncă a dnei Soltan Tatiana cu sens de recomandare.

Consideră, că reclamanta/intimată nu întruneşte condiţiile legale, a drepturilor la care pretinde. A comunicat că, invocările reclamantei, reţinute de prima instanţă că, întreţine cei doi copii majori ai săi nu are nici un suport probatoriu, fiind un neadevăr, dar nici nu are relevanţă pentru soluţionarea echitabilă şi legală a acestei speţe, încât pensia de întreţinere pretinsă de reclamantă de la pârât ţine doar necesitate personală nu şi a altor membri majori ai familiei, care lucrează (fiul Andrian) şi se întreţin singuri, dar şi beneficiază de atenţia tatălui.

Reprezentantul apelantei/reclamante Soltan Tatiana, avocatul Croitor Alexei, în ședința instanței de apel a susținut cererea de apel și a solicitat admiterea acesteia în sensul formulat, cu respingerea apelului declarat de Soltan Ivan.

Reprezentantul apelantului /pîrît Soltan Ivan, avocatul Chetrușca Viorel, fiind informat legal despre ședința de judecată, la examinarea cauzei în instanța de apel nu s-a prezentat. Urmare a acestui fapt și în temeiul art. 379 alin. (1) Cod de procedură civilă, Colegiul a dispus examinarea pricinii în absența acestuia.

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces şi a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul drept neîntemeiat şi care urmează a fi respins din următoarele motive.

Termenul de declarare a apelului.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Reprezentanții părților apelante Soltan Tatiana și Soltan Ivan au depus apelul la 3 decembrie 2020, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/, dispozitivul căreia a fost pronunțat la 6 noiembrie 2020, astfel se constată apelurile declarate în termen.

Cadrul legal pertinent aplicabil speței.

În conformitate cu art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanţe.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează, că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Potrivit art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Colegiul civil reţine, că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Conform art. 82 din Codul familiei, soţii îşi datorează întreţinerea materială reciprocă. În cazul refuzului de a acorda întreţinere şi dacă între soţi nu există un contract privind plata pensiei de întreţinere, dreptul de a porni o acţiune în instanţa judecătorească privind încasarea acesteia de la celălalt soţ îl au: a) soţul inapt de muncă (care a atins vîrsta de pensionare sau este persoană cu dizabilitate severă, accentuată sau medie) şi care necesită sprijin material; b) soţia în timpul graviditǎţii; c) soţul care îngrijeşte copilul comun timp de 3 ani după naşterea acestuia; d) soţul care îngrijeşte pînă la vîrsta de 18 ani un copil comun cu dizabilităţi sau care îngrijeşte un copil comun cu dizabilități severe din copilărie, dacă acest soţ nu lucrează şi copilul necesită îngrijire. Pensia de întreţinere se plăteşte persoanelor enumerate la alin.(2) numai în cazul cînd acestea nu au un venit propriu suficient, iar soţul care datorează întreţinere are posibilitatea de a o plăti.

Conform art. 83 lit. d) din Codul familiei, Dreptul de a pretinde întreţinere de la fostul soţ pe cale judecătorească îl are: fostul soţ, care necesită sprijin material, devenit inapt de muncă în timpul căsătoriei sau timp de un an după desfacerea acesteia.

Conform art. 84 din Codul familiei, cuantumul pensiei de întreţinere încasate de la un soţ (fost soţ) în favoarea celuilalt soţ se stabileşte de către instanţa judecătorească într-o sumă bănească fixă plătită lunar. La stabilirea sumei pensiei de

întreţinere, se ţine cont de situaţia materială şi familială a soţilor (foştilor soţi), de alte circumstanţe importante.

Starea de fapt și circumstanțele pricinii. Aprecierea instanței de apel.

Din materialele pricinii instanța de apel constată, că părțile în litigiu Soltan Tatina și Soltan Ivan s-a aflat în căsătoriei din 22 septembrie 1991, căsătoria fiind desfăcută la data de 23 iunie 2017 de către Judecătoria Chișinău /sediul Rîșcani/.

Totodată s-a stabilit că potrivit datelor privind capacitatea de muncă a lui Soltan Tatiana se reține faptul, că conform Certificatului seria EM nr. ***** a fost încadrată în gradul II (doi) de invaliditate cu reducerea vitalității, activitatea de muncă nu se recomandă.

La 12 iunie 2020 reclamanta Soltan Tatiana s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Soltan Ivan cu privire la încasarea pensiei de întreținere a fostului soț în mărime de 2300 lei lunar și compensarea cheltuielilor de judecată.

Actele pricinii denotă corectitudinea și legalitatea soluției date de prima instanță, privind admiterea parțială a cerinței cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor al părților, considerând corect că cuantumul sumei solicitate de reclamantă în sumă de 106 euro și 2759,10 lei este exagerat, diminuând suma până la 3000 lei, ce ar fi una rezonabilă.

Prima instanţă judecând cauza în fond, prin hotărârea din 6 noiembrie 2020 a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând de la Soltan Ivan în beneficiul Tatianei Soltan a pensiei pentru întreținerea soțului inapt de muncă în mărime de 1500 lei lunar. S-a încasat de la Soltan Ivan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 540 lei.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, reclamanta Soltan Tatina și pîrîtul Soltan Ivan au contestat cu apel, invocând argumentele expuse mai sus.

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conchide că soluţia instanţei de fond privind admiterea parțială a acțiunii este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator şi interpretarea justă a normelor de drept material.

În sprijinul concluziei date, Completul consideră, că instanța de fond în cadrul legal a admis acțiunea. Or, legiuitorul la art. 82 Codul familiei, efectuează o definire generică a categoriei juridice de „*soț inapt de muncă*”, utilizată la reglementarea dreptului soțului la întreținere, respectiv, obligația corelativă a celuilalt soț de a oferi această întreținere, ce urmează a fi luată în considerare de instanță la interpretarea prevederilor art. 82-83 Codul familiei, astfel că, expune în mod enumerativ și alternativ două situații faptice echivalente, prima referindu-se la atingerea de către soț a vârstei de pensionare, iar cea de-a doua, referindu-se la deținerea de către soț a unei dizabilități severe, accentuate sau medii.

În speță, ținând cont de obligația legală instituită privind întreținerea materială reciprocă a soților și a faptului că Soltan Tatiana în timpul căsătoriei a devenit inaptă de muncă, în ordinea art. 83 al Codului familiei, Colegiul civil apreciază că aceste circumstanțe determină necesitatea de a fi sprijinită material.

Nu se reține de instanța de apel alegațiile expuse în cererea de apel de reprezentantul pârâtului Soltan Ivan, avocatul Chetrușcă Viorel privind lipsa mijloacelor posibilității de a plăti pensia de întreținere, or, Colegiul accentuează că apelantul nu a demonstrat pertinent faptul că sumele încasate reprezintă o povară imensă pentru dânsul și nici nu a justificat că plata sumelor adjudecate îl poate aduce la faliment.

La fel, consideră neîntemeiate argumentele pârâtului Soltan Ivan, precum că ultimul nu lucrează în Germania, dar se află la tratament în această țară deoarece suferă de maladii care nu pot fi tratate în Moldova, or, prin prisma prevederilor art. 118 Cod de procedură civilă, acesta n-a prezentat probe în acest, certificate medicale despre perioada aflării la tratament, maladia suferită, instituţia şi alte înscrisuri. În această ordine de idei, în opinia Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de pârât sunt lipsite de pertinență, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței. Or, însăși Soltan Ivan declară că se află cu traiul în Germania, dar pretinde că pentru efectuarea tratamentului medical, fără a demonstra acest fapt. respectiv, Colegiul concluzionează că pârâtul Soltan Ivan este în capacitate de a achita pensia de întreținere a fostului soț, inapt de muncă în cuantumul dispus de prima instanță.

Cu referire la apelul declarat de reclamanta Soltan Tatiana, care nu este de acord cu cuantumul pensiei de întreținere dispus spre încasare, Colegiul atestă că prima instanță a stabilit cuantumul de 1500 MDL reieșind din minimul coșului de consum, vârsta și situația socială a părților, cum și pentru a asigura echilibrul dintre drepturile și interesele fiecărei părți implicate în litigiu. La acest capitol Colegiul ține să accentueze, că reclamanta a solicitat încasarea pensiei de întreținere în cuantum de 2300 MDL, care echivalează cu minimul de existență (la momentul înaintării acțiunii civile și pronunțării hotărârii judecătorești). Totodată, instanța de apel relevă că reclamanta în motivarea pretenției sale a indicat, că are la întreținere doi copii, însă acest argument nu poate fi admis și reținut, or, nu este demonstrat nici într-un mod. La fel, Colegiul va respinge și argumentul reclamantei, că pensia de 3437 MDL nu este suficientă, iar pentru a acoperi toate cheltuielile de la fostul soț urmează a fi încasată o pensie de 2300 MDL, or această argumentare este una generică și generalizată, nefiind posibil de acceptat.

Mai mult, Colegiul atestă că reprezentantul reclamantei în cererea de apel nu a indicat care-va motive și temeiuri concrete, indicând în mod general că prima instanță nu și-a motivat soluția privind cuantumul pensiei încasate. Acest fapt, însă, nu corespunde realității, prima instanță motivând suficient, cu acordarea unui răspuns amplu părților privitor la soluția pronunțată, în acest sens hotărârea judecătorească conținând argumentarea corespunzătoare.

Ca consecință, Colegiul atestă că prima instanță corect a constatat și reținut atât starea de fapt cât și circumstanțele relevante ale pricinii, corect a identificat și aplicat cadrul legal ce guvernează raportul juridic litigios, corect a soluționat cazul dedus judecății, pronunțând în acest sens o hotărâre întemeiată, argumentă și legală, iar apelanții în argumentarea cererilor de apel nu au prezentat motive care să combată concluziile instanței de fond, cererile de apel fiind bazate, în mare parte, pe critici subiective, declarative și lipsite de suport probat, situație care impune respingere lor.

În final, instanța de apel subliniază că prin motivele de apel părțile apelante nu au dovedit elemente de natură a determina schimbarea soluţiei primei instanţe, iar instanţa de apel a constatat că prima instanţă a pronunţat o hotărâre legală şi temeinică, astfel încât nu se impune reformarea ei, apelurile urmând a fi respinse ca nefondat și menținută hotărârea instanței de fond, care corespunde cerințelor art. 239 Cod de procedură civilă.

Reieșind din cele indicate și în conformitate cu prevederile art. art. 385 lit. a) și 389-390 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e:

Respinge apelurile declarate de Soltan Tatiana și Soltan Ivan.

Menține hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 6 noiembrie 2020, adoptată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Soltan Tatiana către Soltan Ivan cu privire la încasarea pensiei de întreținere a fostului soț și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă şi executorie din data adoptării, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei **Ion Secrieru**
Judecător

Judecătorii **Marina Anton**

Vitalie Cotorobai